

CIRCULAR

JULIO 1971

OPERAIO
SPAZIO

UN ESCOLTISME PER A CATALUNYA

(25 d'abril de 1976)

Sota aquest lema i gairebé com a cloenda d'aquest any d'homenatge a Mossèn Antoni Batlle, l'ASSOCIACIÓ CATALANA D'ESCOLTISME i el GUIATGE CATALÀ havien convocat a Montserrat a unes 250 persones (el local no donava per més) a un acte d'afirmació de l'escoltisme català de cara al futur del nostre país. El plat fort: el Manifest que llegí la nostra M. Teresa Olivella (en una propera Circular sortirà aquest text) i també l'exposició que féu en Jordi Martorell de la trajectòria i el servei concrets que l'escoltisme ha fet a Catalunya des dels seus inicis. Representacions importants del país i una significativa representació de l'escoltisme i el guiatge europeus, a més del Secretari General de la C.I.C.S., Manu Lousberg, expressaven amb la seva presència i també de paraula la seva confiança en el servei que ha de fer en el futur l'escoltisme català como ho ha fet, indiscutiblement, en el passat. Clogué l'acte, en nom de les institucions del país, el Pare Abat Cassià assenyalant els punts de referència que cal tenir presents en l'avenir. Un fet important que el novell diari "AVUI" i altres han ressenyat i que tots els Escoltes i Guies de Catalunya hem de fer ben nostre.

Extreiem del Manifest llegit els punts principals:

Des del punt de vista socio-polític, cal que l'escoltisme trobi un lloc de ple dret entre el teixit d'institucions i estructures del nostre "col·lectiu cívic". Això vol dir: evitar la possible marginació de les nostres Associacions de la resta d'institucions, entitats i grups que constitueixen la base activa de la nostra societat i que fan possible que aquesta sigui una realitat viva i no pas una pura coexistència d'individus.

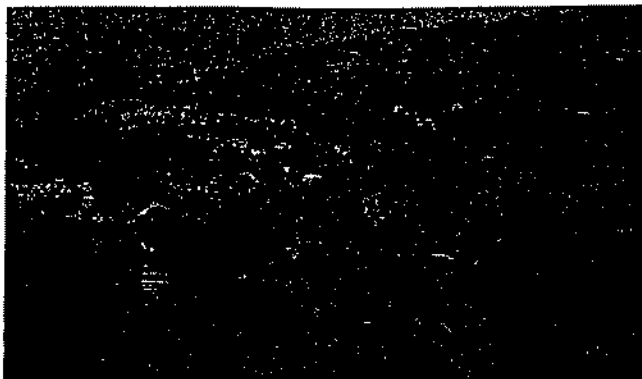
I aquesta situació l'aconseguirem si sabem comprometre'ns, fins on ens sigui possible i lògic, amb les aspiracions col·lectives del nostre poble i, simultàniament, mostrar com sabem fer eficaçment la tasca educativa de futurs ciutadans lliures.

El compromís de les Associacions serà, però, diferent del que, a nivell personal, aniran prenent els responsables adults de les mateixes. Efectivament, mentre que, com a institució cívica i educativa l'escoltisme es pot comprometre en la lluita per la consecució d'objectius generals i unitaris, el pluralisme d'opcions concretes es farà present entre els Caps i Responsables més enllà dels objectius generals esmentats.

Això farà necessari un esforç suplementari en l'educació de tots els qui dintre de l'escoltisme són "els joves", per tal que la seva assumpció de compromisos polítics pugui ser feta en la necessària maduresa i llibertat, evitant caure en el que algunes vegades ha volgut ser politització irracional. Aquesta no ha de tenir lloc entre nosaltres si sabem donar als nostres joves els elements que tot moviment educatiu ha de poder oferir, perquè cadascú d'ells arribi on cregui convenient sense radicalismes innecessaris, en un clima de respecte i naturalitat, i sense condicionar per això l'educació en la llibertat dels nois i de les noies de les Unitats.

Per un altre costat és necessari un esforç real per adequar el nostre escoltisme als ambients més populars, dintre dels quals hem de trobar amb preferència la nostra raó de ser. Efectivament, la necessitat d'un estímul formatiu és més palesa allà on no arriben encara els beneficis incerts d'uns recursos intel·lectuals i econòmics que són només patrimoni de les classes socials privilegiades. Es a dir, parlem dels barris de les grans ciutats i de les viles i pobles de les comarques arreu del país.

Però, no ve determinat, a més, per la necessària actitud de servei de tot el que hem anat dient, la qual cosa ens fa assumir els desitjos i les esperances d'una majoria cap a la construcció d'una democràcia no sols política sinó també econòmica.

A començaments del curs 1975-76, va constituir-se un Equip Pedagògic al servei de l'Escoltisme.

A aquest equip se li va encomanar la tasca de suplir temporalment la inexistència d'equips de Branca i la d'engegar una revisió dels mètodes actualment vigents en cada etapa.

Amb aquest escrit pretenem oferir els resultats d'un any de deliberacions que, com ho veureu, es concreten en un programa de debat molt ampli sobre l'educació que el Moviment ha d'oferir.

La nostra feina ha estat molt lenta fins al moment present —juny 76— degut principalment a dues raons:

- Primerament, la necessitat de conèixer-se i posar-se d'acord sobre alguns punts bàsics dels diferents membres de l'equip que, si bé compleixen la doble condició de comptar amb una pràctica professional en el camp de l'educació i la d'haver passat per l'Escoltisme en algun moment o altre de la seva vida, són persones diverses.
- En segon lloc, la dificultat de trobar una manera adient d'ésser útils en un doble front ja que, d'una banda, se'ns demanaven actuacions concretes de suport a trobades de Caps i, simultàniament, preteníem sentar les bases d'una actuació a més llarg termini que fes possible efectuar els retocs necessaris a la pedagogia del moviment a fi de poder donar-li una major coherència en el seu conjunt, una major flexibilitat i capacitat d'adaptació a cada situació concreta i una certa estabilitat.

L'Equip Pedagògic optà des del primer moment per donar una prioritat a aquesta segona línia de treball, gens espectacular, però que ens donava progressivament una seguretat sobre el que anàvem reflexionant, i, a poc a poc, anà esbossant un projecte que, aclarit, debatut i ampliat durant l'Assemblea General del Moviment, va ésser aprovat per aquesta.

El document redactat a l'Assemblea és el següent:

Consideracions:

- L'Escoltisme ha passat d'una època en que els mètodes eren molt minuciosament definits, a una altra en que només ho són vagament. Aquest fet crea dificultats pràctiques i problemes d'identitat.
- Els protagonistes de l'educació que es fa a l'escoltisme són —a més a més dels nois i noies— els Caps (i no, com podria semblar en la nostra pràctica, els equips generals del moviment). Són, doncs, els Caps els que han de tenir la darrera paraula en la definició dels mètodes.

Propostes

- 1.ª Obrir un període de debat dels mètodes.
- 2.ª Que en aquesta revisió hi intervinguin dos llocs de treball:
 - 1.er El Moviment —a través dels seus equips generals especialitzats— recollint i interpretant una història i promovent una crítica de les realitats actuals mitjançant l'aportació dels elements psicopedagògics pertinents.
 - 2.^{on} Els Caps, participant des del seu Agrupament o altra instància (FOCA, Subdemarcació...), en un debat que serveixi per a:
 - 1.er Efectuar una reflexió crítica sobre les propostes metodològiques vingudes des de dalt que contribueixi a matisar-les i a fer-les més precises.
 - 2.^{on} Portant a terme en la seva pràctica habitual una recerca de les millors formes de realització de l'escoltisme en el lloc on treballa i fent córrer la interpretació que donen a la seva experiència.
- 3.ª Que aquest període de revisió dels mètodes acabi amb la definició d'unes opcions per a cada Branca —opcions justificades per diferències sociològiques o ambientals— i no d'un mètode únic.
- 4.ª Que tot i acceptant la possibilitat de diverses opcions per a una sola Branca, cada opció sigui definida d'una forma suficientment precisa perquè els Caps trobin en el mètode les referències concretes que els seran necessàries.

És sobre la base d'aquest document, que pretenem orientar la nostra actuació futura i, per aquest

motiu, voldríem insistir-hi ja que, com succeeix gairebé sempre que es redacta un document, es perden aspectes molt rics de la realitat que l'ha fet néixer. En les línies que segueixen s'hi barrejaran aportacions de l'Assemblea i reflexions —unànimes o no— hagudes a l'Equip Pedagògic:

1. Els Caps es troben amb munts de dificultats reals per a dur a terme una gestió de les seves Unitats que els satisfaci.

Un bon nombre de Caps tenen la sensació que l'ajut que el Moviment els forneix en aquest sentit és mínim i es limita a qüestions que, generalment, són teòriques.

D'altra banda, i mitjançant les xerrades o entrevistes informals que alguns membres de l'Equip Pedagògic hem tingut amb Caps concrets, hem conclòs que aquests Caps estan fent el millor que poden fer en les circumstàncies en què es troben.

Però ho fan culpabilitzats: "no estem educant", "no seguim el mètode", "ja entenem la teoria, però no som capaços de dur-la a la pràctica", etc.

2. Aquestes constatacions ens han portat a considerar algunes qüestions que voldríem fer públiques:

- Quines són les circumstàncies que envolten els Caps? Són gent jove —és a dir amb una problemàtica bàsica i una capacitat de raonament idèntica a la de la gent adulta de la nostra societat— només que amb una menor experiència, fet del qual no se'ls pot culpar i del qual no ha de fer-se ús per a convèncer-los. Són una gent de la qual, a priori, no pot dir-se que tinguin una formació pedagògica sòlida —i és difícil que la tinguin donades les condicions de voluntarietat del seu servei— i hom dubta que aquesta formació sigui essencial. Perquè, d'altra banda, són uns nois i unes noies que han vist la possibilitat i l'interès d'intentar ajudar a altres més joves establint amb ells una comunicació que reverteixi en un profit recíproc. I això sí que és essencial.

L'element que, al meu entendre —i aquí no vull involucrar a la totalitat de l'Equip Pedagògic—, contribueix a complicar la seva situació, és el fet que d'alguna manera són utilitzats com a corretja de transmissió d'un ideari pedagògic, el del Moviment, que en principi se suposa que comparteixen i han fet seu, però que, si se'ls escolta atentament, pot veure's que no és ben bé així, sinó que l'accepten amb dubtes i reserves que l'aparell del Moviment ha intentat des de fa temps apla-

nar amb una pressió ideològica que té lloc a diversos tipus de trobades.

És a dir, i repeteixo que el que diré és únicament representatiu de la meua opinió, els Caps són una gent a qui se'ls ha encomanat, amb l'argument d'una voluntarietat que també podríem discutir, que transmetin un conjunt de vivències tot utilitzant uns mecanismes metodològics elaborats per les Branques. I això sense prestar-los un ajut pedagògic real.

- Aquesta situació no pot dur, sense greus dificultats o en casos excepcionals, a l'establiment d'una bona comunicació Caps-nois o noies que fóra el vehicle d'allò que anomenem educació.

En tot cas, la realitat sembla ésser un cert sentiment de desànim, de desorientació, de culpa per no ésser capaç de dur a terme un projecte que han elaborat uns altres.

3. El que acabem d'exposar s'explica, en part, pel fet que el Moviment ha viscut un llarg període en el qual, per circumstàncies alienes a la voluntat dels seus gestors, les coses anaven de dalt a baix: no és endebades que l'expressió "Lauria" s'escolta en un to inequívoc o que les referències a la FO.CA solen insistir que es tracta de quelcom "teòric", "de moltes idees i poca pràctica".

Enfront d'aquesta situació que només hem volgut definir amb termes aproximatius, i donat que se'ns ha encomanat la revisió dels mètodes de les diverses etapes i la possible reconstitució dels equips de Branca, hem pensat, després de l'Assemblea General, una proposta basada en els punts que ara només assenyalem perquè siguin discutits d'acord amb un programa de treball que ocuparia el curs 1976-77.

Punts bàsics

1. Un dels elements constitutius bàsics del Moviment, si no el més important, són els Caps.
2. Com a tals, són ells qui han de tenir la darrera paraula en l'elaboració dels mètodes, ja que són ells qui porten el pes de la pràctica educativa i n'assumeixen les dificultats.
3. Els quadres i equips generals del Moviment han de posar-se al servei dels Caps per ajudar-los, amb els avantatges que concedeix la distància, a obtenir una perspectiva sobre els problemes reals i les solucions que cal donar-los.
4. Si sabem entendre així la nostra feina, exercirem una democràcia real, premissa indispensable perquè l'educació que oferim pugui inserir-se en l'horitzó del combat per una societat democràtica.

D'acord amb aquests punts, proposem a tothom fer del curs vinent un any de debat de la nostra educació a partir dels problemes reals que planteja, és a dir:

Esbós de programa

1. Fer de les FO.CA/Bàsiques un lloc d'aprenentatge de la conducció dels grups de nois i noies. Quan tinguem resolt aquest problema, podrem pensar més tranquil·lament en altres tipus de qüestions.

2. Fer de les FO.CA/Permanents un lloc de debat dels problemes generals de l'educació que pretenem dur a terme:

- possibilitats reals i problemes de les accions operacions i empreses
- els jocs i l'animació
- la gestió de la vida col·lectiva del grup i la possibilitat de l'autogestió
- la coeducació i les dificultats que planteja
- la inserció dels agrupaments en la realitat social i les lluites populars (no oblidem que l'època daurada de l'escoltisme anava lligada a una lluita popular per la catalanitat)

3. Partir d'aquesta anàlisi dels problemes de la plataforma sobre la que s'elaborin els retocs necessaris als mètodes de les Branques.

4. Utilitzar les experiències recollides en aquests debats com a material publicable que serveixi de referència per a tots.

5. Obrir a tothom l'accés a la posterior elaboració de tot el material recollit per a la definitiva plataforma a punt dels mètodes.

Estic convençut que un procés de treball com que s'acaba d'esbossar, no podrà dur-se a terme sense dificultats, àdhuc dificultats importants. Però també estic convençut que una educació per a democràcia només pot fer-se democràticament amb el que això pot comportar de lluita fraterna en el bon sentit del mot.

Es per això que, en el títol, he volgut capgirar dita de Mn. Batlle. Em sembla que ell, ara, em diria: la nostra educació és aquesta lluita.

Joaquim Franca
de l'Equip Pedagògic

